

Školní preventivní program

Koordinátor školní prevence: Mgr. Jan Makovský

Školní rok: 2026–2027

Obsah

1	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ŠKOLE	1
2	VYHODNOCENÍ MINULÉHO ŠKOLNÍHO ROKU	2
3	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY A JEJÍ ZDROJE PREVENCE	2
3.1	VNĚJŠÍ SITUACE	2
3.2	VNITŘNÍ SITUACE	3
4	STRUKTURA PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ	3
4.1	PRVNÍ STUPEŇ	3
4.2	DRUHÝ STUPEŇ	4
4.3	PROGRAMY PRIMÁRNÍ PREVENCE	5
4.4	VOLNOČASOVÉ AKTIVITY A VÝJEZDY	8
4.5	ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVISTĚ	8
4.6	ŠKOLNÍ PARLAMENT	9
5	PŘÍKLADY ŘEŠENÍ JEVŮ RIZIKOVÝCH JEVŮ (DLE METODICKÉHO POKYNU MŠMT)	9
5.1	ŠIKANA	9
5.2	OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY	11
5.3	KOURENÍ	11
5.4	POŽITÍ ALKOHOLU VE ŠKOLE	12
5.5	NÁSILÍ A AGRESE VE ŠKOLE	12
6	CÍLE PREVENTIVNÍHO PROGRAMU	13
7	VNĚJŠÍ ZDROJE ŠKOLY	13

1 Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola, Praha 10, V Rybníčkách 1980/31, příspěvková organizace V Rybníčkách 1980/31 100 00 Strašnice
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Luděk Doležal
Telefon na ředitele	702119041
E-mail na ředitele	ludek.dolezal@zs-vrybnickach.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Jan Makovský		
Telefon	737514059		
E-mail	jan.makovsky@zs-vrybnickach.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne

Jméno výchovného poradce	Mgr. Zuzana Mandausová		
Telefon	274 810 523		
E-mail	zuzana.mandausova@zs-vrybnickach.cz		
Specializační studium	Ano	Studuje	Ne

Jméno školního psychologa	Mgr. Marek Šulc		
Telefon			
E-mail	marek.sulc@zs-vrybnickach.cz		

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	16	354	18
ZŠ - II.stupeň	11	245	20
Asistenti pedagoga			10
Celkem		599	38 + (3 vedení)

2 Vyhodnocení minulého školního roku

Minulý školní rok proběhla prevence ve všech ročnících většinou úspěšně. Domluva s organizací Prev-Centrum, z. ú., probíhala hladce a vše šlo podle plánu. Několik učitelů, zejména na prvním stupni, mělo výhrady ke zvoleným tématům, proto dostali v druhém pololetí možnost program změnit. Došlo tak k výměně několika programů ve třídách 3. B, 3. C a 5. C. Pro následující školní rok jsme učitelům nabídli možnost upravit si program podle potřeby hned od počátku.

V II. pololetí školního roku 2025/2026 proběhly na naší škole dva sociometrické průzkumy, které ukázaly dopad našeho úsilí. V dotazování, které v březnu 2026 uspořádala městská část mezi žáky druhého stupně, se hodnocení naší školy mírně zhoršilo – zejména v tom, že žáci mají méně příznivý vztah ke škole a k vyučujícím. To je dáno nejspíše naší snahou o důsledné dodržování školních pravidel. Na druhou stranu žáci oceňovali pozitivní atmosféru ve třídě, dobré vzájemné vztahy a nízkou míru fyzického i psychického ubližování. V devátém ročníku se však objevil varovný nárůst užívání alkoholu a dalších návykových látek. Naopak k příznivému posunu došlo v oblasti psychického zdraví a u množství času tráveného hraním her.

Druhý výzkum si škola realizovala sama a jeho výsledky odpovídaly šetření městské části. Z tohoto průzkumu vyplynulo, že na druhém stupni jsou třídy, se kterými musejí třídní učitelé intenzivněji pracovat, více vysvětlovat své kroky a přispívat ke zlepšení třídního klimatu. Jedna z těchto tříd (loňská 9. B) již školu opustila, pro zbývající je připraven selektivní program a do práce se třídami bude zapojen i školní psycholog.

3 Charakteristika školy a její zdroje prevence

3.1 Vnější situace

Základní škola v Rybníčkách se nachází v širším centru Prahy v poklidné čtvrti Strašnice městské části Praha 10. Samotná aglomerace Prahy 10 činí na 110 tisíc obyvatel. Většina žáků dochází do školy z bezprostředního okolí školy, pouze několik jich dojíždí ze vzdálenějších oblastí zejména kvůli tomu, že se během školní docházky přestěhovali jinam.

Vzhledem k prostředí velkoměsta působí na žáky školy řada rizikových faktorů. Ačkoliv je zdejší lokalita celkem klidná, tak se v okolí školy mohou žáci setkávat s lidmi z vyloučených lokalit a narkomany (v okolí stanice metra Skalka). Dalšími rizikovými místy jsou odlehle lokality v blízkosti tranzitních dopravních staveb (železniční koridor, Jižní spojka) a večerky, ve kterých je žákům protizákonně prodáván alkohol. Vysoká hustota dopravy ve zmíněné lokalitě přináší vyšší ekologickou zátěž a riziko dopravních nehod.

Na druhé straně má škola výbornou dopravní dostupnost. Zastávky MHD se nacházejí v jejím bezprostředním okolí. Dále zde nalezneme spoustu městské zeleně, kde mohou žáci aktivně i pasivně trávit svůj volný čas, např. původní alej spojující dnes zaniklé vsi Staré a Nové Strašnice, park Solidarita nebo vzdálenější Malešický park, ve kterém se nacházejí různé herní a vodní prvky. Ve městě je také výborná dostupnost sportovních služeb, ať se jedná o různé fotbalové, tenisové, plavecké atd. kluby. Různé možnosti vyžití ať již sportovního nebo uměleckého nabízí ve Strašnicích organizace pro děti a mládež Dům UM.

3.2 Vnitřní situace

Základní škola sídlí v budově postavené v období pozdního funkcionalismu 60. let 20. století. Budova je čtyřpatrová a koncepčně jednoduchá. Škola prošla v nedávné době rozsáhlou rekonstrukcí. V budově se nacházejí dvě tělocvičny (malá a velká), chodby a učebny jsou vzdušné a prosvětlené. V prostorách školy se nacházejí mj. místa určená k odpočinku a herní prvky (např. stolní fotbal, pingpongový stůl). Většina učeben je vybavena moderní informační technikou (dotykové tabule Smartboard). Postupně probíhá rekonstrukce tříd, např. položení nového linolea, nakoupení nových lavic a židlí atd. Budovu školy obklopuje rozsáhlý školní pozemek, který obsahuje sportovní hřiště (fotbal, běh, skok do dálky), posilovací stroje, vodní prvky a odpočinkové zóny. Školní pozemek je otevřený pro veřejnost ve všední dny po vyučování. Riziková místa z hlediska prevence jsou toalety a šatny, popřípadě školní zahrada. Celková vnitřní situace školy představuje pro žáky škola podnětné, bezpečné a útulné prostředí, dbá se na postupnou rekonstrukci a modernizaci a přímo ve škole je minimum možností pro šíření sociálně patologických jevů.

4 Struktura prevence rizikového chování

4.1 První stupeň

Primární prevenci na prvním stupni zprostředkovává třídní učitel, který jednotlivá témata zařazuje především do prvouky, přírodovědy a vlastivědy. Témata jsou plněna

průběžně během školního roku za pomoci využití různých metod práce (besedy, hry, skupinové práce, projekty atd.). Dvakrát ročně jsou pro první stupeň naplánovány preventivní programy od společnosti Prev-Centrum z.ú.

4.2 Druhý stupeň

Výuka na druhém stupni je náročná na koordinaci kvůli tomu, že se ve třídách střídají různí učitelé s různými požadavky a potřebou naplnění obsahu školního vzdělávacího programu. Na druhém stupni zajišťují preventivní činnost kromě třídních učitelů také učitelé Občanské výchovy a Výchovy ke zdraví, kteří zařazují do výuky veškerá témata osobnostního rozvoje, prevence užívání návykových látek, poruch příjmu potravy atd. V rámci těchto předmětů jsou také organizovány různé doprovodné akce, besedy, exkurze, projekce atd. Ve všech vyučovacích hodinách podporujeme aktivizující metody práce (skupinové práce, řešení problémů, zapojení všech žáků do výuky), které zamezí nudě a zvýšenému riziku vzniku sociálně patologických jevů.

Třídní učitelé na obou stupních pracují pravidelně s žáky v třídnických hodinách 1x měsíčně s cílem pozitivního formování třídního kolektivu. V průběhu školního roku dochází k pravidelným setkáváním třídních kolektivů se školním psychologem. Prevence je též realizována v ostatních předmětech (viz. tabulka 1).

Občanská výchova a Výchova ke zdraví	tolerance vůči odlišným skupinám, pozitivní postoj k sobě samému, posilování vlastní vůle, ekonomika, právo a stát, schopnosti komunikace, zdravý životní styl, dospívání, odmítavý postoj k agresi, sociální vztahy, lidské hodnoty...
Matematika	rozvoj logického a kritického myšlení
Český jazyk	pozitivní vzory hrdinů z četby, úvahy o životě, hledání životních cílů, mezilidské vztahy
Cizí jazyk	rozvoj osobnosti, kultura
Dějepis	pozitivní vzory osobností, ponaučení z historie
Zeměpis	vztahy mezi národy, odlišnosti způsobů života, globalizace, integrace
Přírodopis	lidské tělo, sexuální výchova, zdravé životní návyky, účinky návykových látek na lidský organismus, ontogenetický vývoj člověka
Chemie	vznik, výroba a účinky návykových látek a jejich vliv na člověka
Informatika	IKT, komunikace, mediální sdělení informace

Výtvarná výchova a Pracovní činnosti	tematické práce k drogám, k estetickému prostředí, k lidským vztahům, ke zdravému životnímu stylu, hodnota uměleckého díla, vkus, nevkus, kýč
Tělesná výchova	zdravý způsob života, relaxace, duševní hygiena, výchova ke sportu

Tabulka 1: témata prevence v jednotlivých vyučovacích předmětech

4.3 Programy primární prevence

Vzhledem ke spokojenosti se stávajícím dodavatelem preventivních aktivit, společností Prev-Centrum, z. ú., pokračujeme v dosavadní spolupráci. Upravili jsme pouze některá témata, která považujeme pro dané ročníky za vhodnější. Prevence probíhá v blocích 2 × 2 vyučovací hodiny pro první stupeň a 2 × 3 vyučovací hodiny pro druhý stupeň ročně. Pouze v devátém ročníku jsme se s ohledem na nižší motivaci žáků účastnit se preventivních programů rozhodli pro jeden blok ročně. Součástí preventivních aktivit je také rozhovor lektorů s třídními učiteli, při kterém hodnotí průběh programu i celkový stav třídy. Spolupracujeme rovněž s Policií ČR. V případě potřeby má škola k dispozici prostředky na zajištění programů selektivní prevence v kolektivech, kde se objeví prvky rizikového chování. Tento selektivní program je na říjen a listopad 2026 objednan pro třídu 7. A, ve které se v minulém školním roce projeví zhoršené vzájemné vztahy a negativní postoj ke škole. Níže uvádíme tabulku naplánovaných programů organizace Prev-Centrum a jejich popis:

Ročník: př. „7. ročník“	Počet tříd v ročníku: př. „2“	Počty žáků v jednotlivých třídách: př. „7. A (25), 7.B (31)“	Téma 1. pololetí:	Téma 2. pololetí:
2.	3	2.A (22), 2.B (22), 2.C (22)	Kamarády máme rádi	Kamarádi bez křiku
3.	3	3.A (25), 3.B (25), 3.C (26)	Kamarády máme rádi	Je mi se mnou fajn
4.	3	4.A (23), 4.B (20), 4.C (22)	Ve třídě jsme prima parta	Jsme kluci a holky
5.	3	5.A (28), 5.B (27), 5.C (25)	Vím, co s tím	Dobrý sluha, zlý pán
6.	3	6.A (20), 6.B (20), 6.C (19)	Nezatěžuj se	Jasná mysl
7.	2	7.A (30), 7.B (31)	Všeho s mírou	Sexualita není tabu
8.	3	8.A (20), 8.B (20), 8.C (19)	Buď svým hrdinou	Věřte nevěřte
9.	2	9.A (25), 9.B (23)	8 miliard	

Tabulka 2 Preventivní programy na školní rok 2025/26

Kamarády máme rádi (2. – 3. třída)

Téma je určeno pro nejmladší žáky. V rámci bloku se lektori s žáky společně zaměří na to, co to přátelství je a jak se projevuje. Věnovat se budou chování, které by se mezi kamarády mělo a nemělo objevovat, neshodám mezi kamarády a možnostem jejich řešení. V diskuzi se zaměří také na to, jaké výhody může člověku přátelství přinášet a jak je možné navazovat nová přátelství.

Kamarádi bez křiku (2. – 5. třída)

Žáci si osvojí možné způsoby zvládání agrese a naučí se předcházet konfliktům. Dokáží přiměřeným způsobem vyjádřit vztek a negativní pocity, pokud se jim děje něco špatného. Poznají možnosti řešení konfliktů, jak v prostředí třídy a školy, tak v prostředí svého domova. Zamyslí se, jak je možné konfliktům předcházet.

Ve třídě jsme prima parta (2. – 9. třída)

Cílem programu je zprostředkovat žákům společný zážitek se třídou, rozvíjet schopnost spolupráce a podpořit pozitivní klima v třídním kolektivu. Nedílnou součástí programu je i vzájemné poznávání žáků pomocí interaktivních technik.

Je mi se mnou fajn (2. – 5. třída)

Žáci vědí, že může nastat situace, kdy budou sami a jak se s touto situací vyrovnat. Žáci znají rozdíl mezi samotou a osamělostí. Žáci dokáží pojmenovat, v čem nám může být samota prospěšná. Žáci se dokáží vyrovnat se samotou, znají její pozitiva i negativa. Žáci jsou si vědomi, že je samota může vést k samostatnosti, seberozevoji a kreativnímu myšlení. Žáci znají svou hodnotu a jsou schopni rozvíjet pozitivní postoj k sobě samému. Žáci vědí, že mohou nastat situace, které jsou pro ně nečekané a vědí také, jak se s takovými situacemi vyrovnat zdravě a bez stresu. Žáci jsou seznámeni s vyrovnávacími strategiemi.

Dobry sluha, zly pan (2. – 5. třída)

Technologie jsou již běžnou součástí našich životů. Nic se ale nesmí přehánět. Program tedy žákům nabízí diskuzi nad psychickými a fyzickými důsledky, které mohou z nadměrného užívání technologií plynout. Část programu je věnována zamyšlení nad časem stráveným touto kratochvílí a významu pojmu *dlouho*, které může pro každého znamenat něco jiného. Závěrečná část je zaměřena na jiné alternativy trávení volného času a jak najít správný balanc mezi využíváním technologií a jinými aktivitami.

Jsme kluci a holky (4. – 5. třída)

Program se zaměřuje na to, co znamená být chlapcem či dívkou. Zaměřuje se na odlišnosti i podobnosti mezi chlapci a dívkami. Cílem tématu je respektovat odlišnosti, které mohou mít jedinci na základě pohlaví, ale zároveň podporovat rovnocennost dívek a chlapců a nabourávat genderové stereotypy, s nimiž se děti setkávají od narození. Program napomáhá stmelení chlapecké a dívčí části třídy

Vím, co s tím (5. třída)

Psychoaktivní látky jsou od nepaměti součástí lidského života. Žáci se s nimi setkávají v běžném životě téměř na každém kroku. Program tedy nabízí seznámení se s významem psychoaktivních látek a s jejich působením na lidský organismus. Žáci mají možnost získat přehled o legálně dostupných látkách a motivacích, které vedou k užívání těchto látek, včetně rizik, která z tohoto plynou. Závěrečná část programu je věnována práci s vrstevnickým tlakem, zároveň nabízí možnosti, jak lze trávit volný čas efektivně a bezpečně.

Sexualita není tabu (6. – 7. třída)

Program se zaměřuje na detabuizaci tématu sexuality. Žáci se v tématu seznámí se správnými názvy pohlavních orgánů muže a ženy, jejichž využívání bude normalizováno. Téma adresuje tělesné změny dětí v období puberty. Program se zabývá také tématem soukromí, osobních hranic, osobního

prostoru. Zaměřuje se na intimitu, blízké vztahy, rozdílnost mezi přátelským a partnerským vztahem a respekt ve vztazích mezi lidmi. Program se dotýká také tématu pornografie, s nímž se žáci často setkávají.

Nezatěžuj se (6. – 7. třída)

Téma je koncipováno jako předstupeň tématu *Bud' svým hrdinou* a je určeno pro žáky 6. a 7. tříd základní školy. Žáci se seznámí s teorií stresu a zátěžových situací a s procesem změn, které jsou běžnou součástí našich životů. V kontextu tématu bude probírána samota a osamělost, kdy si žáci uvědomí její pozitivita i negativa. Žáci se dozvědí, jak a proč je důležité o sebe pečovat v kontextu duševního zdraví. Žáci vědí, co jsou to vyrovnávací strategie. Žáci dokáží požádat o pomoc při řešení obtížných situací a vědí, kam se obrátit. Program umožní žákům zaměřit se na své silné stránky.

Jasná mysl (6. – 9. třída)

Psychoaktivní látky jsou všude kolem nás a mladí lidé se s nimi setkávají dnes a denně. Program tedy nabízí základní vhled do této problematiky a žákům jsou předány informace o různých typech psychoaktivních látek, včetně účinků na centrální nervový systém či legislativního dělení. Program by měl vést také k uvědomění si rizik, která z užívání látek mohou vznikat. Jedním z hlavních je rozvoj závislosti, již je část programu věnována. Lidé se na cestu užívání psychoaktivních látek vydávají z nejrůznějších důvodů, proto jsou se žáky probrány i různé motivace, které k tomuto chování vedou. Program nabízí také možnost probrat, jak pracovat s vrstevnickým tlakem v souvislosti s užíváním psychoaktivních látek a zdravé alternativy, jak zvládat stres a jiné krizové situace.

Všeho s mírou (6. – 9. třída)

Program vede k uvědomění, že v dnešní době nelze fungovat zcela bez technologií, které nám ulehčují život v mnoha oblastech. Důležité je však vědět, že všeho moc škodí. Program nabízí diskuzi nad možnými riziky, která jsou spojená s nadužíváním technologií, ať už se jedná o počítač, tablet či telefon. Žáci mají možnost se seznámit s mechanismy, které nás poutají k obrazovkám. Část programu je věnována také problematice nelátkových závislostí, včetně významu a projevů. Závěr se zabývá hazardním hraním a jeho formám. Žáci si mohou sami na sobě vyzkoušet, jaké pocity lze prožívat při této činnosti.

Bud' svým hrdinou (8. – 9. třída)

Žáci jsou seznámeni s problematikou duševního zdraví, duševního onemocnění a dozvědí se o konkrétních druzích duševních onemocnění včetně poruch příjmu potravy. V rámci programu jsou žáci také seznámeni s tématem psychohygieny a prakticky si vyzkouší konkrétní strategie psychické pomoci. V průběhu bude žákům předáno, na koho se obrátit v případě potřeby psychické pomoci a vysvětleny postupy a typy léčby psychického onemocnění. Program se v průběhu zaměřuje na mýty a fakta a snaží se o destigmatizaci v oblasti duševního zdraví a nemoci.

Věřte nevěřte (8. – 9. třída)

Kritické myšlení je nejlepší obrana proti manipulaci. Program se zabývá tématem důvěryhodnosti a ověřitelnosti informací v žurnalistice vč. informací z internetu - např. sociálních sítí. Motivuje žáky a studenty ke kritickému přemýšlení nad informacemi, které přijímají. Vede je k uvědomění, jak nás mohou média ovlivňovat či manipulovat a proč to dělají, předává jim prostředky, jak se takové manipulaci bránit. Rozebírá téma dezinformací a falešných zpráv. Nastavuje žákům zrcadlo, jak oni sami přijímají informace z internetu – věnuje se např. konfirmačnímu zkreslení, nebo důvěryhodnosti informací od umělé inteligence a jak s ní pracovat. Dává žákům nástroje, jak rozpoznat důvěryhodný článek, dotýká se i témat jako je vlastnictví médií, dělení médií (veřejnoprávní, soukromá).

8 miliard (8. – 9. třída)

Na Zemi žije více než 8 miliard lidí. Každý z nás je jiný, jedinečný. Pocházíme z různých kultur, byli jsme jinak vychováni, máme jinou víru, lišíme se vzhledově, pohlavím, sexuální orientací, věkem nebo např. fyzickými a dalšími schopnostmi a možnostmi. Máme rozličné zájmy, zkušenosti, pocity a názory. Problém nastává, když mezi lidmi kvůli jejich vzájemným odlišnostem vzniká strach a nenávisť. Program 8 miliard se zabývá naší identitou a její mnohovrstevností. Dále má za cíl nabourávat předsudky a stereotypy, věnuje se diskriminaci a extremismu, jejich příčinám a následkům. Podporuje žáky a studenty ve vzájemném porozumění a vnímání lidské různorodosti jako obohacení, dává jim nástroje, jak se navzájem podporovat.

4.4 Volnočasové aktivity a výjezdy

Volnočasové aktivity jsou nespecifická a okrajová prevence. Škola nabízí pro žáky spousty odpoledních aktivit od sportovních (florbal, karate), přes výtvarné (keramika), přípravy z českého jazyka a matematiky, až po jazykové kroužky. Žáci mají dostatek možností efektivního trávení svého volného odpoledního času přímo v budově školy nebo na školním pozemku.

Škola každoročně organizuje pro své žáky několik výjezdů. Žáci 6. ročníku se účastní adaptačního kurzu na počátku školního roku s cílem upevnění mezilidských vztahů v třídním kolektivu a seznámení se s třídním učitelem. Na podzim se uskutečňuje turistický zájezd pro žáky 7. ročníku. Pro žáky prvního stupně se na jaře pořádá škola v přírodě. Všechny tyto aktivity pomáhají utužovat příznivé klima ve třídách. Dále podporujeme komunitní život školy při společenských akcích, např. při mikulášské besídce, vánočním koncertu nebo vánoční kavárně a dílnách pro absolventy, žáky a jejich rodiče.

Mimo výše zmíněné aktivity mohou naši žáci navštěvovat školní knihovnu, docházejí do divadel v rámci klubu mladého diváka, žáci druhého ročníku navštěvují plavecký kurz a vybraní žáci se účastní různých předmětových olympiád (matematická, fyzikální, dějepisná), literárních a uměleckých soutěží nebo sportovních turnajů.

4.5 Školní poradenské pracoviště

Ve škole funguje školní poradenské pracoviště skládající se z následujících členů: výchovná poradkyně, školní psycholog, speciální pedagožka a metodik prevence. Toto poradenské pracoviště se pravidelně schází a poskytuje potřebnou spolupráci pro potřebné žáky. Školní metodik prevence pravidelně konzultuje s ostatními členy pedagogického sboru jejich poznatky ohledně prevence rizikového chování. Školní Metodik prevence se účastní pravidelných schůzek a školení organizovaných obecním úřadem Prahy 10. Žáci se mohou

kdykoliv na dotyčné členy pracoviště obrátit buď přímo nebo prostřednictvím internetové schránky důvěry NNTB (Nenech to být).

V preventivním programu neobsahujeme veškeré rizikové jevy (šikana, záškoláctví, drogy...). V případě výskytu rizikového jevu ve třídě kontaktuje pedagogický pracovník člena školského poradenského pracoviště. Poradenské pracoviště řeší jevy rizikového chování na základě metodických pokynů MŠMT a podle materiálů, které jsou uvedeny ke konkrétním řešením na stránkách ministerstva (více v následujícím odkazu: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>).

4.6 Školní parlament

Rodiče i žáci jsou podrobně seznámeni se školním řádem, který je pro žáky prvním souborem oficiálních pravidel, podle kterých se musí řídit. Škola též vyvíjí nemalé úsilí při participaci žáků a rodičů do celkového života komunity. Žáci 4. – 9. třídy si volí svého zástupce do školního parlamentu, který se pravidelně schází jednou měsíčně. Předseda parlamentu se účastní zasedání ze všech městských škol. Kromě klasických opakujících se akcí, např. turnaji ve stolním tenise, pyžamového dne nebo talent show, mohou žáci zapojení ve školním parlamentu předkládat návrhy ke zkvalitnění výuky či okolního prostředí. Takto např. zařídili pořízení posilovacích strojů na zahradě hřiště. Zároveň se učí samostatně rozhodovat, diskutovat, přijímat kritiku a spolupracovat s vedením školy. Také mohou včas informovat o problému v jejich třídách, které by mohli být zrakům dospělých pedagogů skryty. Zástupci školního parlamentu se rovněž pravidelně setkávají s ředitelem školy.

5 Příklady řešení jevů rizikových jevů (dle metodického pokynu MŠMT)

5.1 Šikana

- šikana je forma násilí, která ohrožuje ve škole naplňování cílů vzdělávání
- i v minimální míře může docházet u obětí k závažným psychickým traumatům
- šikana je agresivní chování žáka nebo skupiny žáků vůči oběti/obětem, vyznačuje se záměrností, stupňovitostí, nepoměrem sil
- je potřeba rozlišovat šikanu od škádlení, tj. vzájemné „popichování“, legrace pro obě dvě skupiny, vzájemný respekt, nevznikají při něm traumata
- stupně šikany

1. ostrakizace žáka – mírné, psychologické formy násilí, pomluva, odmítání, intriky
 2. stupňování manipulace – objevuje se subtilní fyzická agrese, ostrakizovaný žák slouží k odreagování napětí skupiny
 3. vytvoření jádra – vyděluje se jádro útočníků, které systematicky šikanuje nejvhodnější oběti
 4. většina přijímá normy – šikanování se stává nepsaným zákonem, celá skupina je krutá vůči obětem
 5. totalita, dokonalá šikana – šikanování je programem celé skupiny
- od třetího stadia výše se škola obrací na odborníky
 - v případě zjištění šikany nesmí být vykonány unáhlené soudy, je potřeba ochránit oběti a kontaktovat vedení školy
 - v případě podezření na spáchání trestného činu či přestupku kontaktuje škola Policii ČR, státní zastupitelství, OSPOD
 - žák, který je obětí šikany nesmí být důsledky řešení znevýhodněn
 - škola zajišťuje ochranu informací a informátorů a jasně vyjadřuje negativní postoj k násilí
 - součástí řešení musí být nastavení ozdravných mechanismů pro všechny účastníky (i pro přihlížející žáky)
 - postup pro řešení počátečních fází šikany:
 1. odhad závažnosti a formy šikany
 2. rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili (všechny rozhovory je třeba zapsat – zajistit důkazní materiál)
 3. rozhovor s oběťmi, hledání svědků
 4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné společné vyšetřování, např. před celou třídou nebo konfrontace agresorů s oběťmi/svědky)
 5. výběr vhodné metody – a) metoda usmíření x b) metoda nátlaku (rozhovor s agresory, výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
 6. třídní hodina – a) efekt metody usmíření x b) oznámení potrestání agresorů
 7. třídní schůzky
 8. práce s celou třídou

5.2 Omamné a psychotropní látky

- při konzumaci ve škole nebo během školního vyučování postupujeme následovně:
 1. odebereme žákovi návykovou látku/zabráníme v další konzumaci
 2. posoudíme, zdali žákovi nehrozí nebezpečí, pokud ano zajistí škola nezbytnou zdravotní pomoc
 3. zajistíme vyjádření žáka, kontaktujeme vedení školy a v případě kdy žák není dále schopen vyučování vyzveme rodiče k vyzvednutí žáka
 4. škola plní oznamovací povinnost vůči OSPODu
 5. za požití OPL je potřeba vyvodit důsledky, ale rozlišujeme distribuci (trestný čin) od užívání (porušení školního řádu)
- při distribuci volíme následující postup:
 1. jedná se o protiprávní jednání
 2. jestliže má pracovník školy důvodné podezření o distribuci OPL ve škole, musí o této skutečnosti vyrozumět škola Policii ČR
 3. v případě osoby mladší 18 let vyrozumí škola zákonného zástupce a OSPOD

5.3 Kouření

- kouření není obecně zákonem zakázáno, nicméně podle § 8 odst. 1, písmeno b) zákona č. 379/2005, o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami ve znění pozdějších předpisů se zakazuje kouřit ve vnějších a vnitřních prostorách škol
- dnes se obzvláště trendy stává používání elektronických cigaret, nahřívaných tabáků nebo tzv. „snus“ tabákových pytlíčků vkládaných do úst.
- postup při zajištění kouření:
 1. zjistím, kdy a kde dotyčný žák kouřil
 2. je třeba s žákem promluvit o rizicích kouření (stojí hodně peněz, může zhoršovat vzhled)
 3. v případě, kdy žák kouřil v prostorách školy během pobytu ve škole, bude uděleno kázeňské opatření
 4. v případě, kdy žák kouřil mimo prostory školy, mimo vyučování, tak se jedná o nežádoucí chování
 5. v případě komunikace s rodiči – hovořit opatrně, experimentování s tabákem v dospívajícím věku je vcelku běžné – můžeme doporučit sledovat, zdali dítě dále

tabáku užívá, či šlo jen o jednorázový experiment, popřípadě poskytneme odkazy na různé instituce zabývající se odstraněním závislosti na kouření

6. v případě dlouhodobě nespolupracujících rodičů kontaktujeme OSPOD

5.4 Požití alkoholu ve škole

- obecně není užívání alkoholu zákonem zakázáno, nicméně obdobně jako v případě kouření je zakázáno požívat alkoholu ve vnitřních a vnějších prostorách školy, přinášet alkohol do školy nebo přijít na vyučování opilý
- postup pro zajištění rizikového jevu
 1. žáci požili alkohol na lyžařském výjezdu
 2. před odjezdem byli žáci poučeni o následcích požití alkoholu na lyžařském výcviku a stejně byli vyrozuměni i rodiče – toto poučení obsahuje i přesný postup, jak bude postupováno v případě porušení
 3. v případě akutní intoxikace vyhledáme lékařskou pomoc/v případě mírné intoxikace poskytneme pomoc sami a sledujeme žáky do vystřízlivění
 4. v případě akutní intoxikace vyrozumíme orgán sociálně právní ochrany dětí v místě bydliště
 5. výchovná opatření budou zahrnovat porušení školního řádu v podobě požití alkoholu ve škole, tak v jeho přinesení do školy (lyžařský výcvik se počítá za standardní školní vyučování)

5.5 Násilí a agrese ve škole

- žák přinese do školy nůž
 1. předem je ideální s dětmi mluvit o použití zbraní – jakou s nimi mají zkušenost (mapovat terén) nebo když ve světě dojde k použití zbraní ve školách, co bude následovat v případě donesou-li i chladnou zbraň do školy aj.
 2. zbraň bude žákovi ihned zabavena
 3. s dotyčným žákem promluvíme, aby byl vědom, proč reagujeme tak prudce ačkoliv se možná v jeho očích nic nestalo
 4. zbraň bude navracena rodičům žáka po velkých obstrukcích
 5. za každý tento přestupek bude následovat výchovné opatření

6 Cíle preventivního programu

Dlouhodobé	• posilování žákovské zodpovědnosti za studium a své jednání • spolupráce třídních učitelů a ostatních pedagogů ohledně třídního a školního klimatu • vytváření otevřeného partnerství mezi školou a rodiči • vytváření pozitivního hodnotového žebříčku • zapojení učitelů do prevence rizikového chování • podpora zdravému životnímu stylu • rozvoj a podpora sociálních kompetencí žáka, posilování komunikačních dovedností, zvyšování schopnosti řešit problémy a konflikty • rozvoj právního vědomí
Střednědobé	• prohlubování spolupráce s rodiči v oblasti rizikového chování • vzdělávání pedagogů v oblasti prevence • podpora vlastních aktivit žáků • učit žáky rozpoznat rizikové chování a umět adekvátně reagovat • rozvoj sociálních dovedností žáků
Krátkodobé (cíle pro rok 2023/2024)	• včasné řešení problémového chování žáků • zařazení programů primární prevence podle potřeby školy • zlepšování třídního klimatu a vztahů žáků v třídním kolektivu • vzdělávání učitelů v oblasti prevence • vedení třídnických hodin • prevence zneužívání mobilních telefonů a prevence kyberšikany • prevence kouření e-cigaret a tabákových výrobků, omezení užívání návykových látek a jim podobných • prevence projevů extremismu • integrace žáků ukrajinských uprchlíků

7 Vnější zdroje školy

Pod pojmem vnější zdroje školy rozumíme širší podpůrnou síť institucí, odborníků, informací nebo služeb, které školnímu metodikovi prevence pomáhají připravit, stabilizovat a rozvíjet preventivní program školy. V zásadě se tak můžeme opřít především o následující vnější zdroje, které jsme zmapovali, popsali a zpracovali tak, aby byly k dispozici nejen školnímu metodikovi prevence, ale samozřejmě také všem dalším participujícím pedagogům, žákům a

jejich rodičům. V následující tabulce je uveden přehled institucí, se kterými spolupracuje škola v oblasti prevence.

Instituce	Web stránky	kontakt email/telefon
PPP Praha 10	www.ppp10.eu	zampachova@ppp10.eu
OSPOD Praha 10	www.praha10.cz/urad-mc/odbory	anna.chochulova@praha10.cz
Výchovný ústav a středisko výchovné péče Praha 10	www.klicov.cz	matousu@klicov.cz
Městská policie hl. města Prahy	www.mppraha.cz/prevence	petr.prev@mppraha.cz
Policie ČR	www.policie.cz	krpa.prevence@pcr.cz
Jules a Jim	julesajim.cz	prevence@julesajim.cz
Pražské centrum primární prevence	www.prevence-praha.cz	604 724 628, 222 074 126
Prev centrum	www.prevcentrum.cz	775 161 138
Loono	www.loono.cz	777 692 914
Linkin Sphere	linkins.org	602 385 653

V následující tabulce je možné vyhledat informace k různým oblastem týkajících se prevence:

svět online (virtuální realita, kyberšikana, netolismus)	• www.e-bezpeci.cz
látková závislost kouření	• www.dada-info.cz • www.dokurte.cz • www.odvykanikoureni.cz • www.nekuratka.cz • www.stop-koureni.cz

drogy	• linka pro odvykání kouření: 800 350 000 • www.odrogach.cz • www.drogy-info.cz • www.drogy.cz • www.drogovaporadna.cz • www.edokontaminace.cz • www.adiktologie.cz • www.alkoholik.cz • www.drnespor.cz • www.alkohol-alkoholismus.cz
alkohol	
gambling	• www.gamblingstop.czweb.org
šikana	• www.minimalizacesikany.cz • www.sikana.org • www.cck-br.cz
pomoc dítěti v nesnázích	• www.linkabezpeci.cz • www.linkaduvery.cz • www.ditenauteku.cz • www.soscentrum.cz • www.nasedite.cz
poruchy příjmu potravy	• www.anabell.cz
BESIP	• www.nadacebesip.cz • www.bezpecnedoskoly.cz
duševní zdraví	• www.blaznis-no-a.cz • www.nevypustdusi.cz
rasismus, extremismus, xenofobie	• www.jsns.cz
Další zdroje	• www.postbellum.cz